



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 21. De Sortilegiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

argenteæ; ultimo supplicio afficiendis exstat Constitutio Pii V. incip. *Cum nihil*, relata à P. Math in vii. *Decretal, lib. 5, tit. 14 e unico* In his verò ditionibus tales bullienti oleo immergi solent, ut hic Zyp. notat.

3. Denique falsitas non facile præsumitur, sed probari debet, maximè in litteris iustitiæ, siue ad lites, *c. penult. h. t.* quia tales faciliè impetrantur. Sed nec in litteris gratiæ quævis littera aut rasura in loco non suspecto statim falsitatem arguere debet, *c. Licet 5. c. Quam gravi 6. & c. ult. h. t.* ut neque obesse, quod vel in syllaba erratum sit, *l. Qui habebat 54. D. De manumissis testam.* Goffredus in *Summa h. t. n. 9.*

TITULUS XXI.

De Sortilegiis.

1. Sortilegi qui dicantur. 2. Sortes aliæ Divinatoria, aliæ Consultoria, aliæ Divinatoria, 3. 4. Divinatoria. & earum poena.

1. **S**ortilegia etiam falsitatem in se continent, quia sortilegi per sortes fallunt homines, cum solius Dei sit futura nosse: ideoque tractatur hoc loco de crimine sortilegii, quia cum crimine falsitatis affinitatem habet, licet aliàs pertineat ad ea crimina, quæ vergunt in injuriam Dei.

Sortilegi, inquit Isidorus in *can. 1. xxvi. q. 1.* sunt qui sub nomine fidei religionis per quasdam, quas Sanctorum seu Apostolorum sortes vocant, divinationis scientiam proficuntur, aut quarumcumque scripturarum inspectione futura promittunt.

2. Non tamen omnes sortes sunt illicitæ. Non in primis Divinatoria, ut vocantur, id est quibus utuntur homines, ut sciant, quid cuique tribuendum sit: veluti, in litibus, & controversiis dirimendis, in hæreditatibus, possessionibus, & aliis bonis communibus, dividendis, in honoribus, dignitatibus secularibus & publicis officiis atque administrationibus distribuendis. Harum enim usus non modò jure naturali, sed & Civili permittitur, *l. Sed cum ambo 14. D. de judiciis. l. Si duobus 3. Cod. Communia de legatis §. Opionis Instit. Delegatis.* Sic Israelitis distributa partes terræ per sortes, *Num. 33, Josue 15.*

3. Similiter neque illicitæ sunt Consultoria,

id est quibus divina voluntas exquiritur, ut sciatur quid agendum, quid cavendum fugiendum ve sit, prout sæpe veterum Hebræorum populum, & Apostolos, dum Matthiam in Apostolum loco Judæ elegerunt, aliosque sorte usos fuisse legimus, *can. xxvi. q. 1.* His enim uti licet, quando necessitas exigit.

At verò Divinatoria, id est quibus homines utuntur, ut præsciant futura, vel etiam præsentia aut præterita occulta detegant, quia ordinarie non sunt absque dæmonis conspiratione, aut tacita ejus imploratione, & quia sub iis magna plerumque latet superstitio & idololatia, *can. Sors 1. ver. sic. His ita respondetur xxvi. q. 1.* in illis magna sita est temeritas, quasi quem sors tua sit casura, ille sit, quem quæras, & quasi Deus Opt. Max. tuæ sorti sit allegatus, ut per eam tibi demonstret quem quæris, *can. Non exemplo xxvi. q. 2.* omnino illicitæ, & jure Canonico prohibita sunt, *c. 1. h. t. can. Sors & pluribus aliis xxvi. q. 5.*

Hinc prohibitum est, ne electiones ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas, quæ magis idoneis conferri debent, fiant per sortes, quasi hoc modo teneatur Deus, indicare & revelare magis dignum, *c. 3. & ibid. Abbas n. 3. h. t.* Item ne quis furta inquirat per sortes, in codicibus scilicet vel tabulis, *c. 1. h. t. vel ex aliiis signis, puta inspectione astrolabii, aut alterius instrumenti Astronomici, cap. 2. h. t.* quasi ex astronomia inspectione deprehendi possit fur. Damna propterea jure Canonum est Astrologia, divinatoria sive judiciaria, quæ ex astris seu signis cali nascensium mores, actus & eventus prædicere conatur, *c. Illud. & can. Igitur xxvi. q. 2.* quæque ex elementis occulta promittit & proddit, & futura conjectat, *d. can. Igitur in prin. Damna etiam Constituit. Sixti V. quam refert Quaranta V. Astrologia.*

4. His igitur, qui ita sorte abutuntur, communio Ecclesiæ interdicatur: sicut & ariolis, aruspibus, aliisque incantatoribus, nisi respiciant: Clerici verò sunt degradandi. Sed & jure Civili in tales animadvertitur, ut videre licet in *Tit. Cod. de maleficiis & Mathematicis.*

Ut autem omnes superstitiones, sortilegia & magiæ jure divino & humano prohibita sunt, ita prudenter admodum inquit Zyp. *h. t.* Piiissimi Belgarum Principes jam olim suis Edictis

his sanxerunt, ut ii qui sub vulgari Ægyptiorum nomine vagantur, ex his ditionibus semper exterminarentur. Et postmodum Carolus V Imp. an. 1537. 5. Febr. Philippus ejus filius, Hispaniarum Rex, an. 1560. 2. Septemb. & in Adit. ad Latum Introitum Brab. voverunt sub pœna confiscationis corporis & bonorum, ne hujusmodi homines eorum ve affectæ, qui ves tales dicerent, aut eorum habitu uterentur, in suis ditionibus subsisterent aut versarentur. Idemque Rex edicto an. 1592. 20. Julii, quod exhorta Synodo ultima Antverp. admodum severe præcipit Judicibus omnibus, cum Ecclesiasticis tum secularibus, ut omni modo aditantes extirpare magias & superstitiones omnes, consuetudinesque coloris & tituli, Physionomiam, Necromantiam, Chiromantiam, &c. cum clausula, ut quisque hac in re fungatur officio suo, sub pœnis in dicto Edicto relatis. Tandemque Sereuil. Principes in Edicto ad Synodum provincialem Mechlin. an. 1607. art. 13. mandarunt hujusmodi augures extra provincias suas relegari, & graves multas indici eos consulentibus. Et art. 14. dictam Regis Ordinationem executioni mandari volunt. Quamquam ex Concordatis Brab. §. De criminibus, sortilegiis &c. (ut & ex Galliæ Senatuseonsultis hodie, etsi olim secus, ut constat ex Choppin. De sac. polit. lib. 2. tit. 2. n. 11.) ad solos seculares horum criminum cognitio & correctio remissa esset. Nihilominus tamen eadem ad iudicem spectat Ecclesiasticum, casu quo fiant sortilegia per invocationem dæmonum aut abnegationem fidei, tanquam tunc sapientia hæresin: hæreticum enim esset à dæmonibus expectare responsa, declaravit Sixtus V. Alexander VI. & Hadrianus VI. Eiusque rei cognitionem Inquisitoribus mandavit Leo X. Maxime verò puniri debent, secundum Innoc. VIII. qui morbos, grandines, auras lævias, sterilitatem in hominibus & pecoribus procurant, maribus & fœminis actus conjugales impediunt, seu ligulam stringunt, ut vulgò loquuntur, Constitutiones eorum refert P. Matth. in vii. Decretal. lib. 5. tit. 12.

Qui plura de sortilegiis & eò spectantibus desiderat, videat Farinac. Tract. De hæresi quest. 181. & latissime Tholosan. Syntag. juris univ. lib. 34. cap. 1. & pluribus seqq. Alex. Instit. Mo-

ral. p. 1. lib. 9. c. 16. & 17. Deltio Disquisit. Magic. lib. 3. p. 2. q. 4. sect. 8.

TITULUS XXII.

De collusionione detegenda.

1. Collusio quid sit, & in quibus causis locum habeat.

2. Pœna collusionionum.

1. **C**Rimini falsi affine quoque est crimen collusionionis, quia illi etiam quædam inest falsitas: nam Colludere in Jure dicitur, qui aliud agunt, aliud simulant, quod ipsum falsi speciem habet.

Est igitur Collusio inter actorem & reum latens ac fraudulosa conventio, qua interveniente delicta aliquando manent impunita, *Glos in c. 3. h. t. V. G. si duobus litigantibus, reus videns se superatum iri ab actore, promittat ei centum, ut veras probationes simulet, & falsas defensiones admittat, ut pœnam sibi infligendam evitet, dicetur cum adversario suo colludere. Et ista conventio dicitur Collusio, quæ committi potest in causis tam civilibus, quam criminalibus, tam in temporalibus quam spiritualibus & Ecclesiasticis, tam per partes principales, id est actorem & reum, quam per procuratores & advocatos. Eique dicitur involvi quædam falsitas; & proinde pœnam aliquam meretur, quandoquidem nemini dolus suus patrocinari debeat.*

2. Hinc colludens in causa beneficii, puta per collusionem beneficium censuale constituendo, seu pensioni subiciendo, beneficio suo privandus est, *c. Audivimus 1. h. t.* & desistente accusatore potest Judex adhuc ex officio suo inquirere super crimine illato, absolutioque à crimine per collusionem facta non impedit facultatem iterum accusandi & inquirendi de eodem, *c. ult. h. t.*

Cæterum quia sæpè per ejusmodi inquisitionem ex officio, desistente accusatore, Judex detegit collusionem actoris cum reo, ideo hic

Tit. inscribitur De collusionione detegenda,

Q99 2

TITU: